

Technische vragen m.b.t. SB Ontwerp beleidsprogramma Energietransitie 2026-2030 Provincie Utrecht

Fractie	#	Vraag/input	Antwoord/reactie
Volt	1	Hoe is de toevoeging "publiek" aan "lokaal eigendom" tot stand gekomen voor energieopwekprojecten? Klopt het dat dit niet zo is gedefinieerd in de energievisie? Welke concrete vormen van eigendom worden als publiek gezien en is dat altijd 100% of kan dat ook een publiek-private samenwerkingsvorm zijn?	Het publiek eigendom is toegevoegd omdat dit bij warmteprojecten speelt. Uit de Wet Collectieve Warmte volgt de eis dat een nieuw warmtenet van meer dan 1500 aansluitingen ofwel in bezit moet zijn van een warmtebedrijf waarin publieke partijen een meerderheidsaandeel hebben ofwel in bezit moet zijn van een warmtegemeenschap. Voor kleinere netten zijn meer governance modellen mogelijk. Bij elektriciteitsopwekking blijven we uitgaan van lokaal eigendom, waarbij in sommige gevallen gemeenten wel kijken of ze betrokken kunnen zijn bij het vormgeven van lokaal eigendom. Het klopt dus niet dat het anders gedefinieerd is dan in de Energievisie aangezien het overeen komt met structurerende keuze 14 waarin ook wordt gesproken over lokaal en publiek eigendom en waarin staat dat lokaal eigendom zowel eigendom van energiecoöperaties als overheden en overheidsbedrijven kan inhouden.
	2	Kan er worden toegelicht in welke mate, en hoe, geïntegreerde oplossingen van elektriciteit (opwek, opslag, transport) + warme een rol krijgen binnen dit programma? We lezen over zgn multi-commodity hubs, maar willen graag de materialiteit en omvang daarvan binnen dit programma beter begrijpen.	Geïntegreerde oplossingen vormen de kern van een slim en toekomstbestendig energiesysteem, alleen is dit nog zeer complex om te ontwikkelen en daadwerkelijk toe te passen. Daarom ligt hier de focus op voor het onderdeel innovatie in het programma, waarbij warmte – naast waterstof - een belangrijke rol speelt. Dat doen we door gericht projecten te initiëren, ondersteunen en samen te werken met kennisinstellingen, publieke en private partijen. Zo zijn we bijvoorbeeld partner in het door RVO gefinancierde project MOOI ABLE dat gericht is op kleinschalige warmtenetten op bedrijventerreinen, onder andere in Veenendaal en Bunschoten. Ook werken we bijvoorbeeld samen met het USP om te zoeken naar oplossingen om zonnestroom te kunnen gebruiken voor de warmtevraag in de winter.
	3	Welk type innovaties zal het meest op worden ingezet? We lezen over hubs, buffering en plaatsing. Maar kan er ook concreet worden aangegeven welke technologische innovaties de komende jaren centraal zullen staan in dit programma? Welke budgetten (% van totaal van programmakosten) zal ongeveer naar innovatie gaan?	We zetten breed in op innovaties en houden ook onze ogen open naar nieuwe ontwikkelingen die de energietransitie in de provincie het meest versnellen. De komende periode zetten we primair in op energie hubs en digitale innovaties. Voor het ontwikkelen van energie hubs zetten we in op organisatorische, sociale, economische en juridische innovaties. Denk bijvoorbeeld aan het direct gebruiken van grootschalige duurzame opwek en lokaal energie delen, wat nu nog belemmerd wordt

			door regels en hoge kosten die daarbij komen kijken. Daarnaast zal naar verwachting sterk worden ingezet op digitale innovaties. Voorbeelden zijn technologieën voor (veilige) data-uitwisseling, inzicht in het energiesysteem ('digital twins') en energiemanagementsystemen waarbij o.a. interoperabiliteit en veiligheid zijn geborgd. Deze technologieën zijn basisonderdelen van een slim en toekomstbestendig (decentraal) energiesysteem. En sluiten aan op de kracht van het regionaal innovatie ecosysteem. De komende 4 jaar is ongeveer € 9 mln. (ruim 10% van het totale budget) beschikbaar voor innovatie.
	4	Kan er een nadere toelichting worden gegeven of flexibele beprijzing (duurder op piekuren) en flexibele systeeminstellingen (bijv. laadpalen sluiten tijdens spitsuren) en andere dergelijke maatregelen rond flexibel vraag/aanbod en beprijzing een plek krijgen in dit plan? Wat is de huidige rol van PU op dit gebied en wat zou die (juridisch) kunnen zijn?	Voor flexibele beprijzing hebben we als provincie geen bevoegdheden. In de Energievisie is wel benoemd dat dit zou helpen, maar wij kunnen er als provincie niet op acteren omdat enkel de ACM bevoegd is. In het ontwerpprogramma staat daarom bij 4.3.1 (kopje wat we gaan doen - slimmer benutten) 'we lobbyen voor de versnelde invoering van tijdafhankelijke tarieven en slimme sturing van apparaten en laadpalen'. Daarnaast kijken we wat we zelf tot stand kunnen brengen aan flexibilisering van energievraag. Dit doen we bijvoorbeeld door slim en netbewust laden te implementeren op de publieke laadinfrastructuur. We kijken nog of we stuurbare apparaten kunnen promoten en daarbij denken we aan middelen als de doorontwikkelde energietoets, innovaties en mogelijke pilots in de FGU-regio.
	5	"Er zal aandacht zijn voor echt lokale energiesystemen en energiegemeenschappen"; Kunnen er voorbeelden worden gegeven aan wat voor soort lokale systemen wordt gedacht en waar deze mogelijk zouden kunnen worden gerealiseerd? Met welke tijdslijnen voor realisatie van lokale system houdt PU rekening?	Met lokale energiesystemen bedoelen we in de Energievisie de lokale energiewaardeketen waar we de mogelijkheid zien om lokaal de vraag en het aanbod beter in tijd bij elkaar te brengen waardoor er minder externe energie nodig is. Dit is bijvoorbeeld een energiehub zoals we die nu ook al aan het realiseren zijn. We proberen lokale vraag goed afstemmen op lokale opwek en opslag van energie willen we verder implementeren.
	6	Het plan stelt " In 2050 willen we immers voldoende hernieuwbare energie produceren om de gehele gebouwde omgeving van energie te voorzien". Klopt het dat dit niet enkel gaat om de bebouwde omgeving, maar ook om infrastructuur voor mobiliteit, bedrijvigheid etc. Dus de hele Utrechtse economie naast bewoning? Kan de scope helder worden uiteengezet van de doelen 2030 en 2050?	Dit volgt uit Structurerende Keuze 2 in de Energievisie. Daarin is de doelstelling opgenomen om in 2050 voldoende energie op te wekken in de gehele provincie voor de energievraag voor de gebouwde omgeving te dekken. De verwachting is dat de gebouwde omgeving een energievraag van 8,16 TWh zal hebben en zoveel energie willen we dus in de provincie produceren. De totale energievraag in de provincie wordt voor 2050 op 15.6 TWh ingeschat en die energie willen we dus voor meer dan helft in de provincie produceren.

7	We gaan concrete afspraken maken om nieuwe opwekcapaciteit ná 2030 te programmeren. Kan hier een tijdslijn (svp uitgebreid met tussenstappen) voor worden aangegeven zodat duidelijk wordt wanneer we met externen in gesprek gaan (incl. RESsen), en met PS, wanneer e.e.a. wordt voorgesteld en vastgesteld?	Deze tijdslijn is momenteel nog niet gereed. Hierover zullen we uw staten begin 2026 informeren. Of dit in het gremium van de RES verloopt of anders is nu nog niet bekend omdat hierover nog afspraken gemaakt worden tussen het Rijk en de koepels in het kader van de Interbestuurlijke Samenwerkingsagenda (ISA) en deze afspraken worden onderdeel van het integraal programmeren.
8	Kan een voorzichtige inschatting worden gegeven van de te verwachten RES-doelen voor na 2030, bijv. voor 2030-40, voor de 3 regio's? We begrijpen dat dit afhankelijk is van de regio's, maar de opgave kan wel worden geduid per regio in het licht van de provinciale doelstellingen.	Nee, dat is te vroeg. Het duiden van de opgave per regio is ook onderdeel van de uitwerking van de bestuurlijke afspraken die nog gemaakt worden in het kader van de ISA en dit wordt onderdeel van het integraal programmeren.
9	Welke tussendoelen houdt PU aan (voor nu, in de planning) voor 2035, 2040 en 2045? De vraag gaat hier zowel over opwek als over efficiëntie.	Voor opwek wordt in de Energievisie voor 2040 uitgegaan van een opwek van 5,91 TWh aan elektriciteit en in 2050 voor 8,16 TWh aan energie. Voor besparen is het doel voor 2030 een gemiddeld jaarlijks energiegebruik van 29,2 gigajoule (GJ) per inwoner, 25,1 GJ/inwoner in 2040 en 21,6 GJ/inwoner in 2050. Er zijn nog geen doelen gedefinieerd voor 2035 en 2045.
10	Mbt SMRs: PU brengt met partners nu de juridische en financiële voorwaarden in kaart, inclusief de verdeling van risico's tussen eigenaren en de verschillende overheden bij het ontwikkelen van SMR's (zie p36). Wanneer is dit plaatje (in concept) gereed? Wordt dat ook met PS gedeeld?	We verwachten snel meer duidelijkheid van het Rijk in de SMR-visie. We vrezen dat de demissionaire status van de regering de kans groot maakt dat deze visie nog geen helderheid biedt over de financiële bijdragen vanuit het Rijk. Dat is wel een voorwaarde om duidelijkheid te bieden. We zijn voornemens een Statenbrief op te stellen zodra de SMR-visie van het Rijk en de uitkomsten van de simulaties voor het vergunnen van SMR's openbaar zijn.
11	Mbt Beleid en participatieprocessen: zijn vormen van co-creatie overwogen (zijnde het betrekken van belanghebbenden aan het begin van het traject voor energie na 2030, dus in de ontwerpfasen en dan middels iteratieve bijeenkomsten het samen tekenen van de contouren van het beleid). Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was daarvan de uitkomst?	Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over hoe de verantwoordelijkheden verdeeld worden voor het traject om energiedoelen voor na 2030 op te stellen. Pas als dat duidelijk is, gaan we het traject ontwerpen en dan kijken we ook naar hoe we dit samen met anderen gaan creëren. Dit is deels afhankelijk van welke afspraken hierover in het kader van de ISA worden gemaakt en de wijze waarop we integraal programmeren vorm gaan geven, zie ook de antwoorden op vragen 7 en 8.
12	Wat is een 'ball park figure' van de totale financiële omvang van dit programma (totale geraamde kosten)?	In hoofdstuk 6 van het ontwerpbeleidsprogramma is een overzicht opgenomen van de beschikbare middelen (blz. 54). Het gaat in totaal om ongeveer € 81 mln. voor 4 jaar. Hier komt nog ongeveer € 3 mln. aan Rijksmiddelen voor energiehub's bij. De verwachting is dat het programma hiermee uitgevoerd kan worden met uitzondering van extra inzet op netcongestie. Zoals aangegeven in het ontwerpprogramma zal indien nodig bij de Kadernota 2027 een voorstel worden

			gedaan voor aanvullende middelen voor de aanpak van netcongestie.
	13	Netcongestieleningen tbv maatschappelijke organisaties en MKB: aan welke criteria moeten organisaties voldoen om in aanmerkingen te kunnen komen? Indien nog niet bepaald: kan er inzicht worden gegeven waar aan wordt gedacht?	De Netcongestieleningen worden verstrekt door het Energiefonds Utrecht (EFU). Voor de financiering van batterijsystemen worden door EFU aanvullende eisen gesteld. De systemen moeten werken volgens de eisen van netbeheerders om netcongestie te verminderen en te voorkomen en mogen niet primair worden ingezet voor het handelen op de energiemarkten.
	14	Wat is de voorziene meerwaarde van het product netcongestieleningen? Is er concrete vraag vanuit de markt tot PU gekomen? Welk gat of tekort wordt hiermee beoogd te worden gedekt?	Vorig jaar heeft Rebel Groep in opdracht van de PU een onderzoek gedaan naar de verwachte vraag van deze leningen en die is aanzienlijk. Op dit moment worden er bij het Energiefonds Utrecht al leningen aangevraagd voor netcongestiemaatregelen. Recent heeft het energiefonds hier ook een speciale propositie voor ontwikkeld. Batterijlening: tot €75.000 - Energiefonds Utrecht
	15	Netcongestieleningen: Gaat PU zelf direct leningen uitzetten of via een financieel intermediair? Worden leningen en/of garantstellingen overwogen? Wat voor type leningen (senior/junior) worden nu overwogen? Worden mezzanine leningen ook overwogen?	Dit doet de provincie niet zelf. Dit verloopt via het Energiefonds Utrecht dat wordt beheerd door de Stichting Energie Transitie Utrecht (SETU). Het energiefonds verstrekt uitsluitend vreemd vermogen passend binnen het vastgestelde risicoprofiel. Daarbinnen worden zowel senior, junior als mezzanine leningen (achtergestelde leningen) verstrekt.
	16	Er wordt onderzocht of netcongestieleningen kunnen worden ondergebracht bij een organisatie op een manier die innovatie bevordert. Welke innovatie(s) wordt hiermee bedoeld/beoogd? Aan welke criteria zal dan moeten worden voldaan?	Naast standaardleningen voor bijvoorbeeld batterijopslag, kunnen er ook maatwerkleningen worden aangeboden voor innovatieve concepten die bijvoorbeeld nodig zijn voor een energyhub. Ook hiervoor geldt dat er uitsluitend vreemd vermogen wordt verstrekt binnen het vastgestelde risicoprofiel. Conform de statenbrief Voortgang Energiefonds Utrecht wordt u eind 2025 geïnformeerd over de uitvoering van de netcongestieleningen.
	17	Utrechts Warmte Ondersteuningsbedrijf: welke activiteiten zijn concreet reeds uitgevoerd in het kader van de UWO? Kan er daarnaast een concrete (milestone)planning worden gegeven van de aankomende activiteiten incl. besluitvorming PS/GS.	Voor het UWO is in mei 2025 een intentieovereenkomst getekend met EBN en Netverder en de provincie Utrecht. U bent hierover geïnformeerd in de statenbrief uitkomsten nadere verkenning warmtenetten . Het businessplan voor het UWO wordt nu geschreven. In januari 2026 volgt een statenbrief over het businessplan, voortgang en de planning. In februari voorzien we een stateninformatiesessie. Besluitvorming over de oprichting staat gepland voor de eerste helft van 2026. Ondertussen wordt er al concreet met gemeenten samengewerkt aan de voorbereidingen voor het oprichten van lokale warmtebedrijven en het ontwikkelen van warmtenetten.
	18	Wat is de omvang van het aandeel dat PU beoogd in te nemen in de UWO en welke partners zouden mogelijk	De PU beoogt een minderheidsaandeel in het UWO te nemen. Daarbij onderzoeken we een

		mede-aandeelhouders zijn? Wat is hierachter de filosofie (rol en effect van deelname in UWO, en de voorziene en vereiste invloed van het aandeel)?	aandeel van 10% tot 20%. EBN en Netverder zullen beiden als aandeelhouder deelnemen met een aanzienlijk groter belang. Door het aandeel van de PU maken we het UWO mogelijk en kunnen gemeenten met relatief weinig inzet van kapitaal voor eigen vermogen, samen met UWO een lokaal warmtebedrijf oprichten.
SGP	19	Kernenergie staat nu ook opgenomen in het beleidsprogramma. Kan er meer duiding gegeven worden in wat de Provincie concreet op dit onderwerp gaat doen? Welke acties volgen hieruit en wanneer is de verwachting dat er meer gedeeld kan worden over de voortgang?	De provincie participeert actief in de landelijke werkgroep SMR en is bezig om de informatievoorziening te verbeteren op basis van landelijke gegevens richting de partners. Als er meer duidelijkheid is over de juridische en financiële voorwaarden voor SMR's zullen we verder beoordelen welke rol SMR's kunnen hebben in het Utrechtse Energiesysteem. We zullen PS informeren zodra er meer informatie vanuit het Rijk is of daar anderszins aanleiding toe is. Zie verder antwoord vraag 11.
	20	Prijsprikkel wordt genoemd als maatregelen om slim energiegebruik te stimuleren. Welke rol heeft de Provincie hierin? En wat is de Provincie hierin concreet van plan?	Zie antwoord vraag 4
Partij voor de Dieren	21	In de brief staat: "De ontwerp gewijzigde omgevingsvisie verwachten we rond de jaarwisseling. U zult natuurlijk kunnen lezen in de bijgevoegde Nota van Beantwoording hoe we uw reactie hebben verwerkt in het definitieve programma.". Betekent dit dat PS dus niet meer zal stemmen over het definitieve programma? En is dit hiermee het laatste moment waarop we op dit onderwerp input kunnen leveren?	Dat klopt. Dit is conform de Omgevingswet en de Werkwijze programma's en projectbesluiten zoals uw Staten deze op 21 december 2021 heeft vastgesteld.
	22	Is de monitoring voldoende robuust om de komende jaren wanneer nodig bij te kunnen sturen?	In onze ogen wel. Als Staten stelt u de indicatoren jaarlijks vast in de P&C cyclus.
	23	Het programma benoemt energiebesparing vooral als technische opgave (isolatie, warmtepompen). Waar is de concrete strategie voor gedragsverandering, gericht op maximaal verminderen van de stroomvraag bij inwoners, bedrijven en instellingen?	De provincie stimuleert gedragsverandering indirect; zo nemen energiecoaches- en adviseurs dit mee in hun gesprekken aan de keuken- of bedrijfstafel. En bij de inzet van energiescans voor bedrijven en instellingen is een van de eisen dat gekeken wordt naar gedragsverandering.
	24	In het plan wordt genoemd dat PU onder andere een rol heeft "Bij het toezicht op energiebesparingsmaatregelen bij een klein aantal bedrijven". Verreweg de meeste bedrijven in PU vallen voor toezicht op wettelijk verplichte energiebesparingsmaatregelen onder gemeentelijk toezicht. Uit een eerdere SB hierover bleek dat deze aanpak, met toezicht en handhaving (vanaf nu T&H) op wettelijk verplichte energiebesparingsmaatregelen voor bedrijven, zeer effectief is. Tot wanneer loopt de landelijke subsidie voor T&H van gemeente op de wettelijk verplichte energiebesparingsmaatregelen bij bedrijven? En is bekend tot wanneer de subsidie nodig is om het grootste deel van de bedrijven in PU te controleren?	De Rijksregeling specifieke uitkering additionele capaciteit voor toezicht en handhaving energiebesparing (SpUk) loopt van 2023 tot 31-12-2026. De middelen uit deze SpUk worden rechtstreeks aan de omgevingsdiensten uitgekeerd. Het is nog niet bekend of deze regeling verlengd wordt en zo ja, tot wanneer. De omgevingsdiensten zullen doorgaan met controles, ook als deze SpUk niet verlengd mocht worden, en zullen dan alleen minder controles kunnen uitvoeren dan met subsidie. Omdat wetgeving waaraan bedrijven en instellingen moeten voldoen, op regelmatige basis wordt aangepast, zullen bedrijven en instellingen continue gecontroleerd moeten

			worden. Ook bedrijven die in eerdere jaren voldeden aan de energiebesparingsplicht. Dit is geen eindige taak en vraagt om continue funding voor de uitvoering. Dus om regulier het grootste deel van de bedrijven te kunnen onderzoeken zal continue subsidie nodig zijn,
	25	Is de EDC-constructie optimale inzet van provinciale middelen? Is grondig onderzocht of substantiële investering in EDC de meest effectieve besteding is van onze middelen en mensen, of zou de Provincie met dezelfde middelen meer impact kunnen realiseren via een eigen energiebesparingsdienstencentrum?	Het Energie Diensten Centrum (EDC) is een gezamenlijk samenwerkingsverband van provincie en gemeenten, waarin we samen kennis, capaciteit en middelen bundelen om de woningverduurzaming te versnellen. De provincie investeert niet alleen financieel, maar is ook actief betrokken via het programmabureau dat de samenwerking coördineert en ondersteunt. Gemeenten brengen hun lokale kennis en uitvoering in. De kracht van het EDC is dat we dit samen doen: we ontwikkelen gezamenlijk programma's, organiseren waar nodig gezamenlijke inkoop en zorgen dat de uitvoering lokaal plaatsvindt. Die drietrap – ontwikkelen, inkopen en uitvoeren – maakt het EDC effectief en zorgt dat middelen direct bijdragen aan concrete resultaten bij bewoners. Door deze aanpak benutten we elkaars kracht: de provincie zorgt voor coördinatie, continuïteit en kennisdeling; gemeenten voor lokaal maatwerk en uitvoering. Zo bereiken we meer impact tegen lagere uitvoeringskosten dan ieder afzonderlijk zou kunnen. En we benutten lokale structuren en organisaties. Kortom: het EDC is geen organisatie waar we alleen op afstand in investeren, maar een gezamenlijk instrument waarmee provincie en gemeenten samen uitvoering geven aan de energietransitie en meer specifiek woningverduurzaming. Daarom zien we de EDC inzet als de optimale wijze om energiebesparingen tot stand te brengen en gemeenten zijn hier enthousiast over.
	26	Één van de doelstellingen is: jaarlijks gemiddeld 1,5% energiebesparing per inwoner. Is voor PU inzichtelijk wat in een optimaal scenario het % energiebesparing per inwoner zou kunnen zijn voor de periode tot en met 2030? Je zou verwachten dat er nog dusdanig veel laaghangend fruit is voor besparing van energie, ook door gedragsverandering, dat de besparing op korte termijn veel sneller moet kunnen.	Het doel is om in de komende jaren door het verzamelen van steeds meer data over het potentieel van energiebesparing bij woningen en bedrijven tot een onderbouwde prognose te komen. De realisatie is deels afhankelijk van externe factoren. Uit de cijfers over de afgelopen blijkt het besparingspercentage per jaar zeer uiteen te lopen; van 0,3% tot 8,4%. De hoge besparing deed zich voor tijdens de energiecrisis als gevolg van de oorlog in Oekraïne, wat al geleid heeft tot het plukken van veel laaghangend fruit.